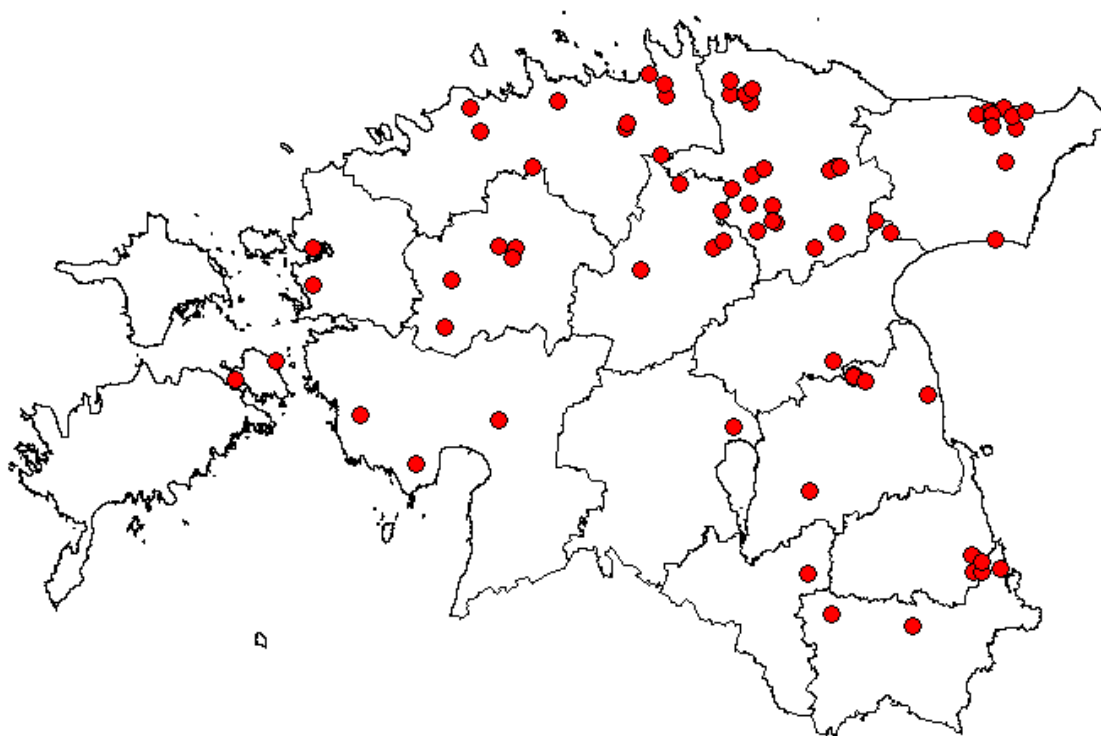

Metskurvitsa seire tulemused aastal 2020

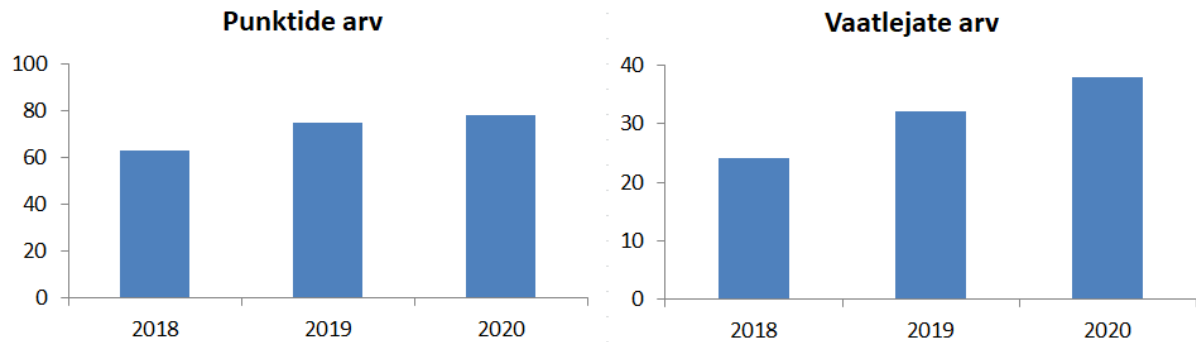
Metskurvitsa arvukust on tavapäraste võtetega keeruline hinnata. Ühelt poolt on see tingitud selle liigi omapärasest markeerida oma territooriumi mängulennuga, mis toimub üle suure ala ning sugugi mitte mööda püsivat trajektoori. Viimane kehtib eriti juhul, kui lähestikku pesitseb mitu paari – siis omandab territooriumi markeerimine juba turniiri tunnused ning isased asuvad lennus üksteisega rivaalitsema ning väiksemale alale koondub lendama suurem arv kurvitsaid. Seepärast nimetatakse metskurvitsa mängulendu ka õhuturniiriks (erinevalt tedre või metsise mängust, mis toimub maas ja kindlapiirilisel alal). Kuna ühest punktist võib üle lennata mitu erinevat kurvitsat ja me ei tea, kes on kes ja kui mitu korda neist keegi lendu sooritas, räägitakse selle loenduse puhul kontaktidest (üks nähtud või kuulnud metskurvits on „kontakt“).

2018. aastal alustati uuesti metskurvitsa mängulennu seirega, et jälgida selle liigi arvukuse muutusi. Tänavu loendati metskurvitsaid suuremal osal Eestist. Kahjuks jäid katmata meie suursaared Hiiumaa ja Saaremaa (joon. 1). Kõige paremini oli loendustega kaetud Lääne-Virumaa, kus paiknes 19 punkti, mis moodustab ligi neljandiku kõigist loendustest.

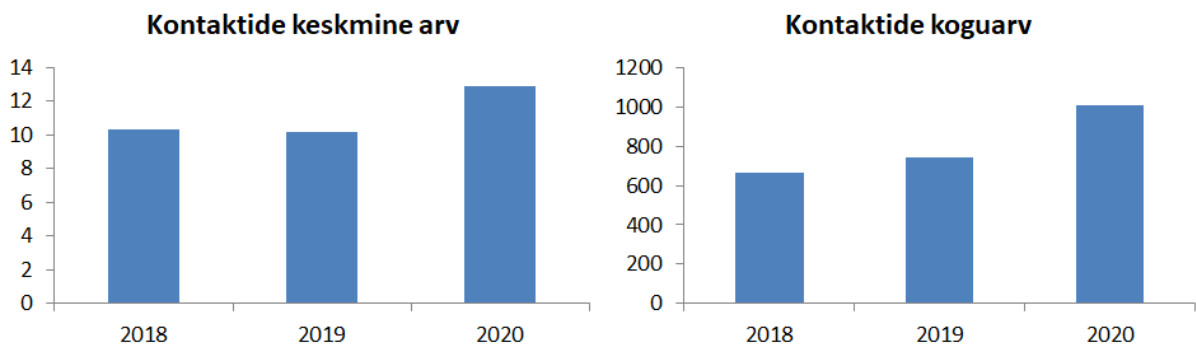

Joonis 1. Metskurvitsa seirepunktid aastal 2020.

Loendustes osalejate arv on iga aastaga kasvanud ning oli tänavu juba 38 ning loendusi tehti 78-s punktis (joon. 2). Loendusperioodil (25. aprill – 10. mai, kell 21:00-22.30) registreeriti 1007 kontakti ja ühes loenduspunktis registreeriti keskmiselt 12,9 kontakti (joon. 3).

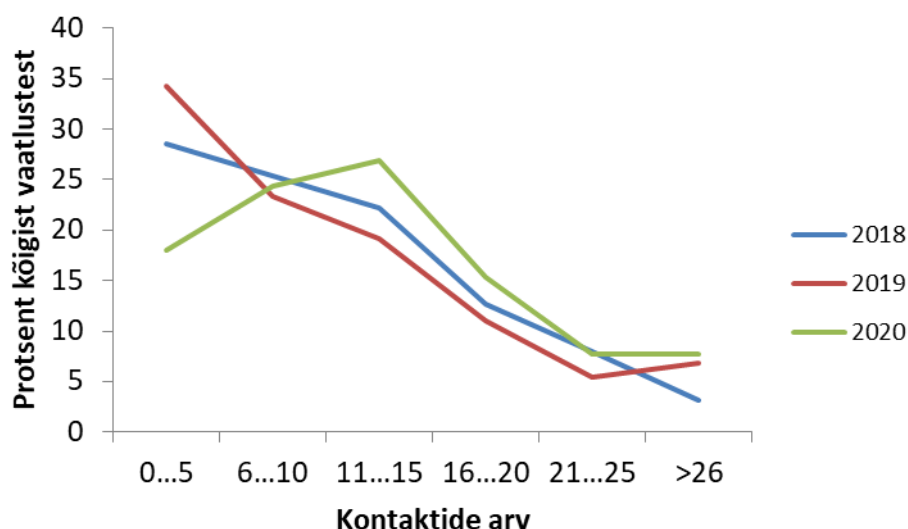

Joonis 2. Loenduspunktide ja vaatlejate arv aastatel 2018-2020.

Joonis 3. Kontaktide koguarv ja keskmine arv punkti kohta aastatel 2018-2020.

Varasematel aastatel on valimis olnud ka punkte, kus metskurvitsa mäng uuritud perioodil puudus, tänavu selliseid loendusi polnud. Üldiselt iseloomustabki metskurvitsa tänavust mängulendu suurem aktiivsus ning kõige rohkem oli punkte, kus vaatlejal õnnestus registreerida 11-15 kontakti (joon. 4). Kõige suurem kontaktide arv ühes punktis oli tänavu 40, kahel eelmisel aastal 32.

Joonis 4. Metskurvitsa kontaktide arvu jaotus aastatel 2018 - 2020.

Lisaks metskurvitsale laekus tänavu andmeid muuhulgas metstildri, mudanepi, mudatildri, tikutaja ja vihitaja kohta (tabel 1). Kõige rohkem vaadeldi ootuspäraselt tikutajat – kokku 38 kontakti ja see teeb keskmiselt 0,5 kontakti ühe loenduspunkti kohta ja see näitaja oli madalam, kui kahel eelmisel aastal.

Tabel 1. Metskurvitsa seire käigus registreeritud muud kahlajad.

Aasta	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Liik	Kontakte kokku			Keskmiselt punkti kohta		
Heletilder	7					
Kiivitaja	5					
Metstilder	13	13	13	0,2	0,2	0,2
Mudanepi			1			
Mudatilder	6	1	1			
Rohuneppi	4					
Rüüt		2				
Suurkoovitaja		1				
Tikutaja	39	57	38	0,6	0,8	0,5
Vihitaja		1	3			

Järgmiste aastate eesmärgiks tuleb seada loendustega kaetuse parandamine. Ühtlasem kaetus võimaldaks edaspidi jälgida lisaks muule ka piirkondlikke erinevusi mängulenu aktiivsuses ja trendides.

Lõpetuseks tasub meelde tuletada, et igasuguste loendustulemuste kasutatavuse aluseks on meetodika järgimine. Suvaliselt tehtud loendused ei võimalda andmeid omavahe võrrelda ning

nende alusel ei saa tõsimeeli teha järeldusi lindude arvukuse muutuste kohta – aga just see on antud projekti eesmärk. Ka tänavu tuli andmeanalüüsist välja jätta kaks ebakorrektselt loendatud punkti.

Metskurvitsa loendustega jätkame ka järgmisel aastal. Kindlasti tuleks edaspidi ka teiste kurvitsaliste puhul registreerida kontakti kellaeg (mitte ainult linnu esinemine). Samuti tuleks ankeet vormistada selliste punktide kohta, kus vaatelejal ühtegi kahlajat registreerida ei õnnestunud.

Suur tänu kõigile, kes leidsid tänavu võimaluse loendustes osaleda: Eda Rohula, Anna Remmelgas, Anu Soon, Arvi Lepisk, Egle Tammeleht, Ellu Elken, Erle Kivihall, Ester Valdvee, Hannes Pehlak, Heete Ausmeel, Heimar Lepiksoo, Heivi Varus, Indar Zeinet, Indrek Kalamees, Ivo Tiits, Jaanus Elts, Janne Põlluaas, Jüri Kõiv, Jüri-Ott Salm, Kristi Luigelaht, Liis Keerberg, Maarja Orusalu, Mall Hiimäe, Margus Paas, Margus Pensa, Mari Kaisel, Mariliis Kõuts, Martin Piispea, Peeter Maala, Priit Remmelgas, Ranno Puumets, Sidney Remmer, Taimo Jõõts, Tiit Külaots, Toivo Hakman, Toomas Traagel, Urmas Liin, Viive Kiis.

Koostas: Jaanus Elts